Advies auditcommissie Bestuursrapportage 2026-2

Op grond van de Verordening Auditcommissie adviseert de auditcommissie de gemeenteraad over onderwerpen en documenten die verband houden met de planning- en controlcyclus, waaronder de leesbaarheid, kwaliteit en informatiewaarde van deze documenten. Daarom heeft de auditcommissie op woensdag 14 oktober 2026 de tweede bestuursrapportage 2026 (Berap 2026-2) besproken.

1. Opvolging eerdere aanbevelingen

De auditcommissie heeft teruggekeken naar haar advies van 25 juni 2026.

Allereerst constateert de auditcommissie dat een deel van de geadviseerde aandachtspunten rondom de investeringskredieten zijn verwerkt in de bestuursrapportage en dat naar het oordeel van de auditcommissie een verbeterslag heeft plaatsgevonden. Tegelijkertijd constateert de auditcommissie dat een aantal aandachtspunten rondom de investeringskredieten nog niet of in onvoldoende mate zichtbaar is verwerkt:

1. Inzichtelijk maken van de grondslag van kredieten
   Vermeld per krediet expliciet het bijbehorende raadsvoorstel.
2. Fasering van kredieten
   Splits kredieten waar mogelijk in:
   a. Voorbereidingsfase
   b. Uitvoeringsfase
3. Tijdsplanning inzichtelijker maken
   Maak inzichtelijk in welke jaren uitgaven en realisatie worden verwacht, zodat de voortgang van investeringen beter kan worden gevolgd.
4. Raadsvoorstellen voor nieuwe investeringen
   Leg nieuwe investeringen, die niet met het vaststellen van de begroting zijn geautoriseerd, in separate raadsvoorstellen voor aan de gemeenteraad.

De auditcommissie adviseert de gemeenteraad om het college te verzoeken de nog openstaande aanbevelingen ten aanzien van investeringskredieten te verwerken in toekomstige P&C-documenten. In hoofdstuk 4 van dit advies gaat de auditcommissie nog nader in op de investeringskredieten.

2. De rol van de Bestuursrapportage binnen de P&C-cyclus

Op basis van artikel 6 van de Financiële verordening heeft de bestuursrapportage als doel om de gemeenteraad te informeren over de realisatie van de begroting van de gemeente en worden afwijkingen op de laatst vastgestelde ramingen van de baten en lasten van taakvelden en investeringskredieten in de begroting groter dan € 25.000 toegelicht.

De auditcommissie constateert echter dat de voorliggende bestuursrapportage zowel financiële afwijkingen rapporteert als voorstellen bevat die raken aan beleidsmatige keuzes, investeringen en reserves. Bovendien wordt de gemeenteraad voorgesteld in het ontwerpbesluit om de

begroting 2026 en het meerjarenperspectief overeenkomstig de tweede bestuursrapportage 2026 te wijzigen en de bijbehorende begrotingswijziging vast te stellen. De auditcommissie constateert dat dit ontwerpbesluit daarmee verder gaat dan alleen de informerende positie van de bestuursrapportage als bedoeld in de Financiële verordening.

Daardoor ontstaat de vraag welke functie de bestuursrapportage precies vervult binnen de P&C-cyclus:

- Een monitoringsinstrument waarin de raad wordt geïnformeerd over ontwikkelingen;
- Of tevens een sturingsdocument waarin nieuwe keuzes en wijzigingen worden vastgesteld.

De auditcommissie adviseert de gemeenteraad om zich uit te spreken over de gewenste functie van de bestuursrapportage binnen de P&C-cyclus. Daarbij dient expliciet te worden vastgesteld in hoeverre de bestuursrapportage uitsluitend dient als monitoringsinstrument of ook wordt gebruikt voor financiële bijsturing en besluitvorming.

De auditcommissie adviseert de gemeenteraad daarbij als uitgangspunt te hanteren dat autonome en onvermijdbare financiële ontwikkelingen via de bestuursrapportage kunnen worden verwerkt, maar dat nieuwe beleidskeuzes, investeringen en inhoudelijke koerswijzigingen in beginsel afzonderlijke besluitvorming vereisen.

Als de bestuursrapportage ook als sturingsinstrument wordt ingezet, adviseert de auditcommissie de gemeenteraad om het college te verzoeken toekomstige bestuursrapportages zodanig in te richten dat duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen informerende onderdelen, financiële wijzigingen en nieuwe voorstellen waarover expliciete besluitvorming wordt gevraagd.

De auditcommissie adviseert de gemeenteraad om de uitkomsten van deze discussie waar nodig te vertalen naar een aanpassing van de Financiële verordening. Als de gemeenteraad zich expliciet uitspreekt over de gewenste functie van de bestuursrapportage kan de auditcommissie hierover in gesprek met het college en/of organisatie.

3. Reserves en voorzieningen

De auditcommissie constateert dat het voorstel tot vorming van een reserve niet alle elementen bevat die artikel 15, eerste lid, van de Financiële verordening 2025 voorschrijft. Dit artikel bepaalt dat bij instelling van een reserve ten minste het doel, de voeding, de hoogte en het verloop van toevoegingen en onttrekkingen moeten worden vastgelegd.

De auditcommissie acht het van belang dat regelgeving en praktijk met elkaar in overeenstemming zijn. Indien de huidige werkwijze wenselijk wordt geacht, ligt actualisatie van de financiële kaders voor de hand. Wanneer de gemeenteraad de bestaande kaders wil handhaven, dient de toepassing hiervan consequent plaats te vinden.

De auditcommissie adviseert daarom de gemeenteraad om het beleid rondom reserves en voorzieningen opnieuw tegen het licht te houden en hierover een bestuurlijk gesprek te voeren, zodat duidelijkheid ontstaat over:

- De gewenste kaderstelling door de gemeenteraad;
- De praktische uitvoerbaarheid;
- Een consistente toepassing binnen de P&C-cyclus.

De auditcommissie is bereid hierover, als de gemeenteraad dit wenselijk acht, in gesprek te gaan met het college en de organisatie. De auditcommissie adviseert de gemeenteraad dan ook om een uitspraak te doen over de wenselijkheid en noodzaak van een bestuurlijk gesprek hierover.

Daarnaast adviseert de auditcommissie de gemeenteraad om het college te verzoeken in toekomstige bestuursrapportages een integraal overzicht op te nemen van de actuele en voorgestelde reserves en voorzieningen, inclusief de bijbehorende financiële omvang.

4. Investeringskredieten

4.1 Kredieten ouder dan twee jaar

De auditcommissie constateert dat binnen het investeringsprogramma meerdere kredieten langere tijd openstaan. Op grond van de Financiële verordening vervalt een investeringskrediet als binnen twee jaar na autorisatie geen start is gemaakt met de uitvoering.

De auditcommissie realiseert zich dat bepaalde kredieten moeten blijven bestaan omdat hier externe financiering, subsidies of bijdragen van derden aan gekoppeld zijn. Tegelijkertijd acht de auditcommissie aanvullende informatie noodzakelijk om de gemeenteraad goed in staat te stellen zijn budgetrecht uit te oefenen.

De auditcommissie adviseert de gemeenteraad om het college te verzoeken om bij openstaande kredieten ouder dan twee jaar expliciet te vermelden:

- Of werkzaamheden daadwerkelijk zijn gestart;
- Welke activiteiten reeds zijn uitgevoerd;
- Welk bedrag in eerdere jaren is besteed;
- Waarom het krediet nog openstaat;
- Of het krediet op basis van de financiële verordening nog voldoet aan de voorwaarden voor voortzetting;
- Of hernieuwde besluitvorming door de raad wenselijk is.

Hierdoor ontstaat meer transparantie over de voortgang van investeringsprojecten en de rechtmatigheid van openstaande kredieten.

4.2 Besluitvorming over investeringskredieten

De auditcommissie constateert dat mutaties in investeringskredieten niet altijd direct herleidbaar zijn tot een afzonderlijk beslispunt in het ontwerpbesluit van de bestuursrapportage.

De auditcommissie adviseert de gemeenteraad om het college te verzoeken om in toekomstige bestuursrapportages alle kredietmutaties overzichtelijk op te nemen in het ontwerpbesluit, waarbij per mutatie duidelijk wordt weergegeven:

- Het betreffende project;

- De omvang van de wijziging;
- De financiële gevolgen;
- Het nieuwe totale krediet.

Hierdoor wordt voor de gemeenteraad beter inzichtelijk welke besluiten worden genomen en wordt het eenvoudiger om het ontwerpbesluit waar nodig te wijzigen of te amenderen.

5. Conclusie

De auditcommissie concludeert dat de bestuursrapportage 2026-2 een solide financieel-technische basis biedt voor besluitvorming door de gemeenteraad. Naar het oordeel van de auditcommissie ligt de belangrijkste opgave niet in de financiële inhoud van deze bestuursrapportage, maar in de verdere verduidelijking van de kaderstelling, besluitvorming en informatievoorziening binnen de P&C-cyclus.

De auditcommissie vraagt nadrukkelijk aandacht voor:

- Meer transparantie rondom reserves en voorzieningen;
- Een consistente toepassing van artikel 15 van de Financiële verordening ten aanzien van reserves en voorzieningen;
- Een heldere positionering van de bestuursrapportage als monitorings- of sturingsinstrument;
- Betere informatievoorziening over langlopende investeringskredieten;
- Explicietere besluitvorming over investeringskredieten.

De auditcommissie adviseert de gemeenteraad om het college te verzoeken de hiervoor genoemde aanbevelingen te betrekken bij de verdere doorontwikkeling van de P&C-cyclus en hierover met de auditcommissie in gesprek te gaan.

De auditcommissie adviseert de gemeenteraad daarbij in het bijzonder om richting te geven aan de gewenste functie van de bestuursrapportage, de toepassing van de Financiële verordening en de wijze waarop financiële wijzigingen en investeringskredieten ter besluitvorming worden voorgelegd.

Het doel hiervan is de transparantie van de financiële informatievoorziening te vergroten en de kaderstellende, controlerende en budgettaire verantwoordelijkheid van de gemeenteraad verder te versterken.

Auditcommissie Dongen, 14 oktober 2026

Joeri de Jong, voorzitter
Gert-Jan van Broekhoven, lid
Stijn Sips, lid
Frans den Broeder, lid